

ВЫПАД ДЖОВАСЦЬ І ПАВЯРХОЎНАСЦЬ

КРЫТЫКА І БІБЛІАГРАФІЯ У АБЛАСНЫХ ГАЗЕТАХ

Гаворка пойдзе пра літаратурную рэвізію ў абласным друку. Не, гэта, відав, будзе не зусім дакладна: толькі пра рэвізію. Вось адзін нумар абласной газеты. Побач з нарысамі аб перадавіках сельскай гаспадаркі, прамясловай, тэматычна рознымі карсападнямі, пісьмамі чытачоў, побач з наезднай публіцыстыкай і паведамленнямі з за мяжы — водгук на новую кнігу пісьменніка. Уверсе — рубрыка «Крытыка і бібліяграфія», якая гаворыць сама за сябе: значыцца, не толькі рэвізія, значыцца — і крытыка, і бібліяграфія.

Вось яшчэ адзін нумар газеты. Цяперу старонку займаюць вершы і аповяданні маладых літаратараў, тут жа агляд твораў, якія дасланы пачынаючымі ў рэдакцыю, але не трапілі ў друк. Ідзе размова аб тым, як пісаць і пра што пісаць, размова аб літаратурным майстэрстве, пра тое, як звычайна жыццё факт, пра які толькі і можна сказаць: так было — набывае аднаго новага глянцёкі сэнс. Значыцца, выхаванне літаратурнай моладзі, выхаванне мастацкага густу. Што яшчэ? Артыкулы пра класіку літаратуры, жанравыя і тэматычны агляд мастацкай літаратуры за пэўны час, інфармацыя аб новых кнігах. І ўсё гэта — у абласной газеце.

А цяпер, як гэта ні шкада, даведзцеся расшарываць чытача. Справа ў тым, што газеты, на старонках якоў хоць бы працягваюцца годамі, можна было сустрэць пераважна вышэй матэрыялаў (не кажучы пра тое, што яны павінны сістэматычна паўтарацца) — такой газеты, на жаль, пакуль што не існуе. Толькі пасля знаёмства з літаратурнымі матэрыяламі ў нашай абласной газеце можна прыблізна ўявіць сабе, як у якіх формах і жанрах павінны асвятляць пытанні літаратуры абласны друк. Але тое, што існуе як абагуляванае ўражанне ад гэтых газет, і гэтыя ідэі да далёкай абласной газеты: абласныя выданні ў асвятленні літаратуры яшчэ не знайшлі сябе.

Што ж ёсць на самой справе? Літаратурная крытыка ў абласных выданнях існуе, па сутнасці, толькі ў самой рубрыцы «Крытыка і бібліяграфія», — гэта сарамліва разумоўце і ў рэдакцыях абласных газет, інакш, выстаўлены аднойчы такую рубрыку над звычайнай рэвізіяй, не стараліся б пачаць усяляк заблытаць чытача, паспешліва мяняючы шматлікі: «Бібліяграфія», «Прачытайце гэтую кнігу», «Слова чытача» і г. д. Так крытыка застаецца толькі абшчымем. Ну, а рэвізія? Можна, гэта і ёсць той жанр, які найбольш адпавядае абласным газетам і найбольш падобны да іх. Са шкіданнем даводзіцца адзначыць, што і рэвізія тут з'яўляецца, што гэта ў пераважна больш шэрыя — аналітычны, дзе-нідзе няграбна ўпрыгожаны агульнымі фразамі аб майстэрстве, мове, стылі. Кваліфікаваны, цікавы агляд творчасці пачынаючых знайшлі мы толькі ў «Гродзенскай праўдзе» (аўтар В. Бяляў), зноў жа па шкадаваўшы, што ён адзін за ўвесь год. Агляды вершаў пачынаючых змяшчае яшчэ брэсцкая «Заря», хоць карысць ад іх маладым паэтам будзе, відав, невялікая. Маешца на ўвазе не якіхсьці артыкулаў, а прыклад разнастайна вершаў «Заря» выкарыстоўвае творчасць маладых паэтаў толькі як матэрыял для публіцыстычнага выступлення. Вылучаюцца для разгляду вершы на надзеянні тэмы, хваляюцца добрыя намеры аўтараў, пра якіхся ж твораў — ні слова.

Наогул мы не супраць такога выкарыстання дасягнутых у рэдакцыю твораў. Гаворка пра тэмы, якія хваляюць маладых аўтараў, пра тэмы навуцы, што прымусілі іх узніцца за пяро, мае, несумнянна, грамадскую цікавасць. Але ці не заслугоўваюць пачынаючых літаратараў большага? Ці не маюць яны патрэбу ў падобнай кваліфікаванай крытыцы, у аб'ектыўнай ацэнцы напісаных ім? Гэта так сказаць, рытарычнае пытанне, адкаж напровадзіце сам сабой.

Можна здацца, што тут прадаўляюцца заўважыць высокія патрабаванні да абласных газет. Спраўды, яны не маюць магчымасці ды, відав, і не павінны асвятляць пытанні літаратуры гэтак жа шырока, як выданні спецыфічна літаратурнага. Але ж ніхто не стане сцвярджаць, што ў абласным друку не павінны мець месца крытычныя артыкулы, рэвізія на новую кнігу пісьменніка, што зэтэтычнае

выхаванне працоўных, важнейшым сродкам якога заўсёды будзе мастацкая літаратура, не справа абласной газеты. Задача яе — прапаганда літаратуры і, звычайна, прапаганда істотнага, метадычна раўнавага, а не павярхоўнага папулярызавання час ад часу выкладаючы кніг. Чытаць павінны даядучы са старонак сваёй абласной газеты аб самым характэрным і важным у літаратурным жыцці рэспублікі, аб лепшых кнігах, што з'явіліся ў апошні час, аб удзеле пісьменнікаў ва ўсеагульнай барацьбе народа за пабудову камуністычнага грамадства.

Вось чаму вялікае значэнне набывае выбар кніг для рэвізіявання і тэм для літаратурна-крытычных выступленняў у масовым друку. А тут якая самае слабое месца ў рабоце рэдакцыі абласных газет. Што з кніг беларускіх аўтараў, якія з'явіліся ў друку ў гэтым годзе, прапануюцца ўвазе чытача?

«Віцебскі рабочы» за дзевяць месяцаў змяніў толькі дзве рэвізіі — на зборнік аповяданняў У. Краўчанкі «Зорка Венера» і першую кніжку Д. Бічэль «Дзюноўе сэрца». «Мінская праўда» з'явіла толькі кнігі П. Макара і «Слова агоні», А. Васільевіч «Падсудула сэрца», І. Сіпакова «Сонны дождж», У. Ляпешкіна «Ранішні росы»; брэсцкая «Заря» — «Майскае просвіце» Г. Бураўкіна; «Гомельская праўда» адгукалася на першую кніжку маладога празаіка М. Гродненца «За бацькоўскім парогам».

Вылучаюцца літаратурна-крытычныя матэрыялы ў магільскай і гродзенскай абласных газетах. Яны больш разнастайныя ў параўнанні з іншымі абласнымі выданнямі. Тут і артыкул А. Макаравіча аб Т. Шаўчынку, і выступленне М. Татура, прысвечанае кнігам беларускіх пісьменнікаў, якія павінны выйсці ў гэтым годзе ў Беларусі, і вышэй і ў пераважна крытыка Я. Усікава аб ролі літаратуры ў выхаванні чалавека камуністычнай маралі («Магілёўская праўда»). Апошні выступленне ў газеце яшчэ аднойчы з'явіліся на кнігі «Памытныя сустрэчы» М. Хведаровіча і «Лёнька-гром» П. Кавалёва, Літаратурна-навуковую працу С. Александровіча «Старонкі братняй дружбы» разглядае ў адным з нумароў газеты А. Макаравіч. Аднак і «Магілёўскую праўду» варта параўнаць за не зусім прадуманы выбар кніг для рэвізіявання. Гаворка ідзе не пра тое, што названыя творы не варта было рэвізіяваць — нічога блага ў тым, што газета адгукалася на іх з'яўленне, відав, аднаму з іх у тым, што літаратура выбірае год аказалася прадстаўленай у газеце аднабокова: працізанавацца літаратурна-навука і мемуарыя кнігі С. Александровіча і М. Хведаровіча, атрымаўшы аднаго аповесць П. Кавалёва для дзіцяці і выпалі з-пад зорку гэтых «мільярд» шчырных і шырокіх беларускіх пісьменнікаў, напісаных аб сучаснасці, аб Вялікай Айчыннай вайне, творы, якія выйшлі ў друку на працягу года асобнымі выданнямі ці з'явіліся ў літаратурных часопісах.

Больш прадумана рэвізію творы беларускай літаратуры «Гродзенская праўда», хоць тут у адрозненне ад магільскай газеты, не маладзеш ніводнага крытычнага артыкула, так ці інакш прысвечанага пытанням літаратуры. На старонках газеты ацэнены нарыс А. Карпюка «Мая Гродзеншчына», зборнікі Д. Бічэль «Дзюноўе сэрца» і Г. Шутэнікі «Мае вочы» (у рэвізіі зборнік чамусьці названы «Тае вочы»). Выбар кніг не багаты, але ён апраўданы: аўтары твораў ці нарадзіліся ці жывуць і працуюць на Гродзеншчыне. Рэдакцыя газеты варта параўнаць за тое, што яна абмежавалася толькі гэтымі іменамі, але наўрад ці праба параўнаць за такі «масцовы патрыстызм». У далейшым выпадку прынамэй яго карысна, бо, відав, таксама дзюноўе яму «Гродзенская праўда» шырока адкрывае дарогі на свае старонкі маладым літаратурным талентам. У гэтым годзе яна ўпершыню пазнаёміла чытачоў з шырока вядомымі Л. Казачускага і А. Булькі. Пра клопат газеты аб творчым росце і выхаванні літаратурнай моладзі сведчыць і рэдак-

цыяны артыкул «Рабінная газета і маладыя літаратары», надрукаваны ў адным з ліпеневых нумароў «Гродзенскай праўды». І пасля гэтага хочацца сказаць: іншым бы газетам хоць трохі такіх якасцей!

А вось што сур'ёзна засмучае ў абласным друку, дык гэта ўзровень літаратурна-крытычных матэрыялаў. Відав, ён не заўсёды адпавядае ніжэй Цікавая рэвізія У. Варно на зборнік Д. Бічэль «Гродзенская праўда», рэвізія А. Кірвічэна на нарыс А. Карпюка там жа. Вылучаюцца рэвізіі Я. Усікава і А. Макаравіча ў «Магілёўскай праўдзе». Але гэтыя матэрыялы не выратоўваюць становішча. Агульным ўзроўнем літаратурна-крытычных выступленняў абласных газет нікі.

Скажам шчыра: крытыка і ў рэспубліканскіх нашых выданнях не нарта хапае зоры з неба. Паўтарэнне старых ісцін, базілікі і гладкіх, як сёрты пятак, бяздушае анатаміраванне літаратурнага твора пад нейкую шанаўскую тарабарчыню аб лірычным героі, тэме, дэталі, вобразе, знаходках і стравах, бясцельны пераклад зместу, фразы, якія сталі для некаторых крытыкаў сакраментамі, інакшштат: «Увогуле аўтар справіўся са сваёй задачай, але...», «Нагледзіцца на асобныя недахопы, твор з'яўляецца пэўным укладом...» — усё гэтыя «класічныя» грывасі ўрэшні крытыкі, у тысячу першых адбітках трапіўшы на старонкі абласных газет, не могуць не ўражыць чытача. Вось некаторыя прыклады.

У рэвізіі на зборнік М. Гродненца «За бацькоўскім парогам», змешчаны 3 чэрвень у «Гомельскай праўдзе», У. Якубовіч глыбакадумна піша: «Глыбокае задуманне аповесці «Чужая вясня». Аўтар выбраў нялёгка, мала кім закрануць тэму (якую — мы так і не даведземся з рэвізіі. — М. С.), і нагледзіцца на некаторыя хібы...», «на-мастакі вырашаў яе», «аўтар паўна ўсё гэта, відав, толькі для таго, каб хто-небудзь не падумаў, што ў мастацкім творы тэму дазволена вырашаць не па-мастакі». Гуляць у крытыцы аналіз пры дапамозе літаратурных тэрмінаў прыводзіць аўтар уступнага слова да вершаў Л. Казачускага, змешчаных у «Гродзенскай праўдзе» 26 сакавіка, да наступнага заключэння: «Тры надрукавання ніжэй вершы — не самае лепшае з пазіі Казачускага, аднак у іх найбольш поўна (?) адлюстравана самае характэрнае ў яго творчасці» (1). Як маглі так з'яўляцца, відав, нічога, аднаму толькі аўтару прыведзены падказкі, мы ж да гэтага часта чамусьці лічым, што лепшыя вершы кожнага паэта найбольш поўна выяўляюць і творнае яго аблічча. У. Манціноў, разглядаючы зборнік аповяданняў У. Краўчанкі «Зорка Венера» («Віцебскі рабочы», 5 сакавіка) кажа хваліць аўтара: «Не могуць не кранаць такія метафары, і параўнанні: «Павятра было мякка-аксмітнае», «Рабінная расчыравалася на двары вясень і некаторыя іншыя».

А да некаторых іншых аўтараў рэвізіі, відав, аднак бы і фразы «дождж ідзе». Тут, між іншым, таксама метафара, С. Валотны, рэвізіруючы зборнік П. Макара «Вечны агоні» («Мінская праўда», 26 сакавіка), строга акрэслівае кола тэм і настроў, за якія, на яго думку, не павінна выходзіць беларуская літаратура. Ён піша: «Зусім не ўласным нашай беларускай літаратуры ні па тэматыцы, ні па тэматыцы верш «Мільярд твараў»...»

Мы прыводзім гэтыя цытаты не дзеля таго, каб прысароміць іх аўтараў, хоць яны, аўтары, безумоўна, павінны адказваць перад чытачом за незвычайную лёгкасць свайго пяра. А хіба не павінны адказваць гэтак жа і тыя, хто блазлавіў такіх крытычных пратэктантараў? Чаму, калі ў нарысе або карсападнямі пераблытанне прораўца ці факт, сурова спарыючы не толькі аўтара, але і з таго, хто рыхтаваў матэрыял да друку, і чаму ў рэдакцыях абласных газет дапушчаліся, каб асацыянальная і эстэтычная непісьменнасць пры разглядзе літаратурных твораў стала здыбкам чытача? Усё гэта замест таго, каб параўнаць дапамагі пачынаючым рэвізіентам, паказаць яму на недахопы, навучыць шанаванні і

працу пісьменніка і сваю ўласную працу.

Хочацца спыніцца яшчэ на адным артыкуле, які належыць не пачынаючым рэвізіентам, а вучонаму, кандыдату філалагічных навук. Артыкул напісаны да 125-годдзя з дня смерці М. Ю. Лермантава, назва — «Шлях да народа» («Віцебскі рабочы», 26 ліпеня). Аўтар — Ф. Журко. Не спыніцца на розных сэнсавых недакладнасцях, лагічных няўважках, якіх багата ў гэтым артыкуле, прапачнем толькі два месцы з яго. Пра лермантаўскую драму «Маскарад» ні больш ні менш сказана наступнае: «У п'есе «Маскарад» (1835) сатырычна выкрываецца «цвет арыстакраты», картэжныя шулеры, цёмныя прайдзісеўты, кар'ерысты, ітэрыгані». І кропка. Увесь сэнс твора пра драму Арбенія, «страйнаго чловека», як бачыце, зводзіцца да выкрыцця картэжнага шулераў і г. д. А вось характарыстыка «Героя нашага часу»: «Лермантаў першым стварыў сацыяльна-псіхалагічны раманы, у якім паказваецца трагедыя маральнага калекі. Паст (?) прыходзіць да вываду, што мякка адзіночкі калекі, надламае характар, усяляе расчараванне». І аказваецца, што ў сацыяльна-псіхалагічным раманы не маюць ніякага сацыяльнага сэнсу, увесь яго змест пераводзіцца Ф. Журко ў нейкі хісткі маральны план. І ўсё гэта напісана больш як праз сто год пасля артыкула Я. Ляпешкіна пра «Героя нашага часу», дзе нам дамаецца сусім таксама сказана праўда пра вялікі раманы Лермантава. Ды ці чытаў, нарэшце, вучоны, кандыдат філалагічных навук, гэты твор?

Некалькі слоў пра спрошчаны, груба утылітарны падыход да з'яў літаратуры. Між іншым, гэта хваляе не толькі літаратурна-крытычных матэрыялаў у абласным друку. І ў рэспубліканскіх выданнях трапляюцца артыкулы, якія, здаецца, спецыяльна напісаны для тых чытачоў, якія найвышэйшым пісьменнікам лічэ Дзюма, якія і на літаратурныя канферэнцыі і ў друку заўжды выхваляць пісьменнікаў за тое, што яны маўляў, не прывялічы сваіх твораў рабоче адрабана буро, загса і г. д. На літаратуру яны глядзяць то як на займальны дэтыкты, то як на рэгістрацыйную кнігу, то як на метадычны дапаможнік на нейкай прафесіі ці галіне ведаў.

А горш за ўсё, што знаходзіцца рэвізіентам, якія гатовы патурацца такім чытачам. І дрэнна, што рэвізіі, напісаныя гэтымі аўтарамі, часам друкуюць перыядычныя выданні.

Ці Кажамыя, рэвізіючы ў «Гомельскай праўдзе» аповесць «Грэншпа» М. Будакава (26 мая), назву якой ён чамусьці лічыць драматычнай, шкадуе, што аўтар не паведаміў, ці была ў вясні, дзе жыў геранія твора, камсамольская арганізацыя ўсё ж, відав, была. Л. Гуцаленка, пішучы ў «Гродзенскай праўдзе» пра раманы Л. Абухавай «Знаёма», сцвярджае, што нібы пісьменнік у новым творы, які і ў аповесці «Глыбін-гародок», «паказвае кіраванства сельгасарнішчы і боку рэволюцыі ў пэўным арыяне ад прыроднага пачаткова арганізацыі «каласа». Нібыта Л. Абухавай пісала не раманы, а сярэвядзчыні даклад аб рабоце райкома партыі. Прыклады і цытаты можна праддужыць.

Цяпер вернемся да самага галоўнага. Якой жа павінна быць літаратурная крытыка і бібліяграфія ў абласной газеце? Было сказана ўжо, што крытыка ў абласных выданнях няма. Гэта праўда. Але ці не трэба кланіцца, каб крытыка — спраўдзіла, баява, дасціпная крытыка прыйшла, нарэшце, на старонкі абласнога друку? Што для гэтага трэба? Патрэбны людзі, якія добра ведаюць прыроду вершаў паэта, маленькіх чытач міждзі адноў, што пісаў іх чалавек, які мючю і добры бачыць наоку і ўме перадаць убачанае іншым.

Тонка і дакладна, тралі і дасціпна намаляваў пэўна здыб-гульты, які будаваў, будаваў свае хату ды...
І. Бурсаў. «Едет лес». Беларуская дзяржавадства. Мінск, 1961.

У САДРУЖНАСЦІ З КАМПАЗИТАРАМІ

Пра стварэнне сучаснага беларускага рэпертуру для Народнага аркестра ўжо не раз пісаліся. І гэта не выкладаю. Творчае аблічча і далейшае развіццё такога спецыфічнага калектыву, як Дзяржаўны народны аркестр БССР, у многім залежыць ад таго, якое месца ў яго рэпертуры займюць творы аб нашай геранійнай рэвалюцыі.

За апошні час члены мастацкага савета Народнага аркестра зніжыліся з цэлым радом новых арыгінальных твораў. Аўтары гэтых твораў — не толькі вопытныя беларускія майстры, якія ўжо не раз прабавалі свае сілы ў жанры народнай інструментальнай музыкі, але і тыя, хто ўпершыню спрабаваў пісаць для цымбал, ліры, дудак і г. д.

Уморуся. Сделайт прышу поленился. А воноры. Бельм-бело. Куст дрежит от стужи. Не вступил в домное тепло. Мерзнут только... Уши.

Такія малыяўчыні і ёмікі мініяцюры выклікаюць багатыя, яркія асацыяцыі.

Пэўна ўме дакладна адрасваць сваё слова. Ён па-майстэрску валадуе зайздрымным умемем гаварыць проста, шчыра і ў той жа час — з глыбокім унутраным хваляваннем, якое абавязкова перадаецца чытачу. Пэўна ніколі не выступіў халодным напіраваным і канстататарам фактаў.

Думаецца, што калі б аўтар проста расказаў аб гібелі шпакі, дакладна зафіксаваў усё дзеянні і ўчынкі героў верша — усё роўна атрымаўся б шостыя няпэўнае, праязінае, урэшце багальнае, многа разоў дзесьні чытаў і паўтараў. Але калі пэўна загарваў пра тое, як

Уморуся. Сделайт прышу поленился. А воноры. Бельм-бело. Куст дрежит от стужи. Не вступил в домное тепло. Мерзнут только... Уши.

Такія малыяўчыні і ёмікі мініяцюры выклікаюць багатыя, яркія асацыяцыі.

Пэўна ўме дакладна адрасваць сваё слова. Ён па-майстэрску валадуе зайздрымным умемем гаварыць проста, шчыра і ў той жа час — з глыбокім унутраным хваляваннем, якое абавязкова перадаецца чытачу. Пэўна ніколі не выступіў халодным напіраваным і канстататарам фактаў.

Думаецца, што калі б аўтар проста расказаў аб гібелі шпакі, дакладна зафіксаваў усё дзеянні і ўчынкі героў верша — усё роўна атрымаўся б шостыя няпэўнае, праязінае, урэшце багальнае, многа разоў дзесьні чытаў і паўтараў. Але калі пэўна загарваў пра тое, як

служыў стымулам для далейшай працы маладога кампазітара над музыкай для Народнага аркестра. Хоць у партытуры расподні адчуваецца недасканаласць інструменту, тым не менш можна сказаць, што І. Ронькін валадуе гэтымі пісьма для народнага аркестра, нядрэнна адчувае магчымасці асобных інструментаў і ўсяго ансамбля ў цэлым. Удала выкарыстаны салюрычныя інструменты, парты якія напісаны з густым, творчым шлях Д. Смольскага толькі пачынаецца. Прымяне адзначыць, што малады кампазітар адрозніваецца ад творчых вайкаў формы для народных інструментаў — Канцэрт для цымбал з аркестрам.

Ужо на першым праслухоўванні спадбеліся тэмперамент, сучаснасць меладыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народнага аркестра найбольш прывіліны. Часам можна здацца, што новы канцэрт не вельмі «цымбалы», тым не менш яго жыццераўнасць, якасць мелодыйна і гарманічнай мовы гэтага твора, добрае адчуванне формы. Твор рэдуе свежасцю мелодыі. Аўтар унікальна спрыманасці трактоўкі. Такі падыход да стварэння музыкі для народ

ПРА НАШАГА ПАМОНА

«Савецкая літаратура і мастацтва, — гаворыцца ў праекце новай Праграмы КПСС, — працягвае агульнае і жыццёва значнае камуністычнае ідэі, адгэтульваючы вялікую ідэю-выклікаў ролю, развіццё ў савецкім чалавеку якасці будаўніцтва новага свету. Яны заклікаюць служыць крывішай радасці і натхнення да міліянаў людзей, выражаць іх волю, пацукі і думкі, служыць сродкам ідэянага ўзбагачэння і маральнага выхавання».

Кнігі беларускіх пісьменнікаў атрымалі шырокую папулярнасць за межамі рэспублікі. У цэнтры увагі твораў беларускіх літаратурна — прасты, шэрыя, працавіты чалавек з яго багатым унутраным светам, імкненнем да светлай, будучыні — камунізму.

Да дня адкрыцця гістарычнага XXII з'езда партыі калектывы выдавецтваў і паліграфічных прадпрыемстваў рэспублікі завяршылі выпуск 135 назваў кніг і п'ятак твораў звыш міліяна экзэмпляраў. Гэта літаратура прапаганда марксісма-ленінісма тэорыю, практыку камуністычнага будаўніцтва, барацьбу беларускага народа за дзяржаўнае выкананне сямігадовага плана.

Дашчытаны кнігі змястоўна, добра мастацкі аформлены і паліграфічна выкананы — ганаровай задачай кнігавыдавецкіх работнікаў рэспублікі.

Паліграфічны якасць зместу, рэдактары выдавецтваў часцей прыцягваюць у якасці аўтараў — наватараў і перадавікоў вытворчых работ, расказваюць пра новыя, больш эфектыўныя метады працы, заклікаюць да новых рубжыў па дзяржаўнаму выкананню сямігадовага плана.

У цэнтры ўвагі калектываў кніжных выдавецтваў — выпуск твораў У. І. Леніна, дакументаў па гісторыі КПСС і КПБ, перадавікоў літаратуры, якасць даследавання барацьбы працоўных за пабудову камуністычнага грамадства.

Аператывы былі выплываны прэскі новай Праграмы і Статуту КПСС, твораў У. І. Леніна «Пятніца будаўніцтва савецкага і камунізму ў СССР», «Аб камуністычным выхаванні» і «Аб рабочым беларускім аўтараў. Сарод іх кнігі І. Лушчыцкага «Савецкая дзяржава і будаўніцтва камунізму», М. Саламаха «Працавіц і жыццё па-камуністычнаму», М. Лабаньскі «Міжнародны камуністычны і рабочы рух на сучасным этапе» і інш.

Творчы актывнасці будаўнікоў камунізму, высокім маральным якасцям савецкага чалавека, нецярпнасці да буржуазнага ідэалогіі і маралі, дружбе народаў, інтэрнацыяналізму, барацьбе беларускага народа за захаванне і ўмацаванне міру прысвечаны творы беларускіх вучоных, пісьменнікаў, мастакоў, кампазітараў.

Дзяржаўнае выдавецтва БССР аказала вялікую практычную дапамогу, выпусціўшы, дзе серыі лекцый для кіраўнікоў і слухачоў рыкі «КІМ» прысвечан кінаася «Слаўнае трыццацігоддзе».

У цікавасці будзе прагледжаны кінафартаж, зняты аператарам Л. Аскенанам на новым торафрыкетным заводзе «Усвэй-Бук», што пабудаваны на ідэю ў багаты торафам мясцінах Віцебшчыны.

Аб звыш над фашысцкім намітам — былым начальнікам Обальскай паліцыі Экертман расказвае кінажыт «Народ абвінавачвае».

У аматару спорту асабліва цікавае выклікаюць кінакадры аб усеагульным спартыўным таварыства «Дынама» ў Мінску, у якіх прымаюць ўдзел мясцінавыя майстры эспалора, шпалі і рапіры нашай краіны.

Заклучаны сюжэт кіначасопіса прысвечан Азершчынкаму сельскаму хору, якому споўнілася нядаўна 25 год.

Розныя мераваны выкаваліся адносна часу напісання п'ясы. Большасць даследчыкаў лічыла, што аніміты твор напісаны ў канцы 30-х ці пачатку 40-х гадоў мінулага стагоддзя. П'яса часта літаратурнааўтарства, ахоўваючы з таго факта, што п'яса «Тарас на Парнасе» ўпершыню трапіла ў друку толькі ў 1984 г. Калі ж дадумалі, што напісана яна значна пазней, толькі ў 70—80 гады.

У сувязі з тым, што і цяпер ёсць прыхільнікі другой версіі, мне хочацца, не удаючыся ў парабламы, выказаць свае погляды на гэтыя пытанні. Спраўды, п'яса з'явілася ў друку поўна, але не ўвесь тэкст, а толькі тая частка, якая ў гэтым часе была ўжо вельмі і вельмі папулярнай у народе на Віцебшчыне, Магілёўшчыне, Міншчыне і іншых дзельніц, дзе распаўсюджваліся рукапісныя спісы з рознымі варыянтамі і дэфектнымі напісаннямі. П'яса была п'яса. П'яса напісана толькі ў 70—80 гады ці нават, як гэта сцвярджае Р. Зямчэвіч («Савецкая Беларусь», 1928, № 78), прынесена з Сібіры толькі ў 1885 г., дык ці магчыма хутка рукапісны твораў быў шырока папулярнасць і распаўсюджанне? Мне здаецца, на гэта п'яса патрабен даволі значны адрэзак часу.

Пачатковы эканамічны школы і гурткі на прамысловых прадпрыемствах, у калгасах і саўгасах, а таксама серыя навукова-папулярных лекцый па важнейшых пытаннях сельскай гаспадаркі.

Вялікую цікавасць працягвае грамадскасць да вытворчай літаратуры, аўтарамі якой з'яўляюцца перадавыя рабочыя, тэхнікі, інжынеры, якія дзеляцца сваім вопытам па павышэнню прадукцыйнасці працы, удасканаленню вытворчасці.

Пра каштоўны пачынаў стругальшчыкаў Мінскага завода аўтаматычных ліній расказвае стругальшчык завода Л. Паталовіч у брашуры «Навучыцеся сам — навучыце другога». Аб рабоце прадпрыемства камуністычнай працы расказвае дырэктар Віцебскага дыванолага камбіната Д. Патроў у брашуры «Працаем па камуністычнаму».

На прадпрыемстве, гаворыць аўтар, няма ніводнага чалавека, хто не выконваў бы змяненнага задання, хто б не вучыўся, не ўдакаляваў сваё ведаў, не выпускаў прадукцыю толькі першага гатунку.

Пра сапраўдных энтузіястаў камуністычнай працы, бригадзіра рашыналізатараў — машыніста А. Шабунаева, шкюлара Е. Шчытава, бригадзіра будаўнічай бригады канчатковай прадукцыі УНР-43 М. Сіўхіна расказвае І. Палюк у брашуры «На аснове творчасці мас». З вялікай цікавасцю прычытае чытаць брашуру М. Кіндзерскага «У барацьбе за павышэнне рэнтабельнасці гаспадаркі».

Высокую ацэнку будаўнікоў атрымала брашура Героя Савецкай Айчыннай вайны, бригадзіра муляраў Д. Булахава «Будзем горадаў» ў ёй разказана пра арганізацыю, выкананне цяжных і мантажных работ на важнейшых стадыях будаўніцтва, пра расстаноўку людзей, пра выхаванне і навучанне маладых рабочых.

Цяпер, калі кніга стала духоўнай патрэбай кожнай сям'і, усё больш урастае цікавасць да мастацкай літаратуры. І на гэты выдзел штогод паявіліся юнацка-дзяўчыцкай літаратуры. Напрыклад, калі ў 1960 годзе было выдана 175 назваў кніг, твораў тры міліяны экзэмпляраў, дык сёння будзе выдана 218 назваў твораў звыш чатырох міліянаў экзэмпляраў.

У асноўным гэта новыя арыгінальныя творы беларускіх пісьменнікаў. Дзяржаўнае выдавецтва БССР сёння парадзе чытачоў «Анталогія беларускай пазіі» ў трых тамах; выйдзе ў свет тры першыя тама п'ясы Збору твораў Я. Коласа. Выданне Збору твораў Я. Купалы ў шасці тамах

П'яса «Тарас на Парнасе» — самы яркі і выдатны твор беларускай літаратуры XIX стагоддзя, з'яўляючыся выдатнаю асяця пераказанна сведчыла і сведчыць пра вялікі магчымасці і багаты беларуска мастацкага слова. Усім вядома, што гэты самародны беларускі п'яса і цэлыя звязаны з жыццёвымі і творчымі асяцямі фізіка-аўтара, самароднае, які, дзе пераказанна, знаходзіцца на ўзроўні лепшых дасягненняў сусветнай літаратуры.

Чару і здаля, радзе і хвалю нас у п'ясе «Тарас на Парнасе» ёсць і рэалістычныя меланхалічны водны і п'яса п'ясы Чувашы, а г. А. Гатараў, Урач-Гатараў, А. З. Шаўчэў, колішні жыццар Кілімаўскі, п'яса п'ясы і сямейнае п'яса пра свайго прадзеда, які нібыта напісаў п'ясу «Тарас на Парнасе».

Коратка сутнасць гэтай цікавай, але скаротанай гісторыі зводзіцца да наступнага. Афіцэр рускай арміі (сапраўднае прозвішча яго невядома), які служыў доўгі час у Смаленскай губерні, Магілёўскай губерні, за ўдзел у гэтай дэкабрыскаў быў арыштаваны ў Александрасце. Нейкім чынам яму ўдалося ўцячы з крэпасці і дабрацца да сціх сям'і — паню Шаўчэўскага, Вялікага Гатараўскага і п'ясы маючы ў Кілімаўскім павяце. Гэты дэкабрыст, якога партыя ўладзі лічыла мёртвым, тайком жыў у вёсцы Парнасе. Дамароўна, Гатараў, пакуль пры дапамозе сям'і не дастаў дакументаў на імя селяніна Яўхіма Крупеня.

П'яса п'ясы і пад старым імем прымаў да Хімі, бацька якой Панажэў жыў у асяця Пучышчына, п'яса ад яе ліні. У гэты час Яўхім Крупеня ў Пучышчыне напісаў п'ясу «Тарас на Парнасе». Памёр ён улетку 1841—1842 год, у вёсцы Парнасе. Цяпер ён у Сірыль, 3 км. ад Кілімаўскі.

Далей А. З. Шаўчэў паведаваў, што яшчэ ў 1907—1913 г. яго бацьку і іншых сям'ю не раз вядома да прыставаў Кілімаўскі і распісвалі пра дзе Яўхіма Крупеня. Паведаваў таксама п'яса Шаўчэў, што ён некалі меў кнігу «Тарас на Парнасе» смаленскага выдання, якую ў 1929 г. перадаў брату М. З. Шаўчэву.

На першы погляд усё гэтай цікавай гісторыі пра невядомага і загадкавага маладзёрагоднага П'яса Шаўчэўскага і п'ясы п'ясы не б'ялы дэкабрыст, якога дзе завінуў у глухі асяцяў Беларусі. Дзіўнаватыя легенды, яны пераказаны і п'ясы і п'ясы, многае з'яўляе няясна. Цяпер п'яса ўсталяваць, што ў гэты час п'яса ўсталяваць, што п'яса п'ясы Яўхіма Крупеня з'яўляецца рэалістычна, а што паданнем. Яшчэ адна прычына, ці меў ён якое-небудзь дачыненне да п'ясы «Тарас на Парнасе».

Увагу даследчыка можа прыцягнуць толькі той факт, што ў п'ясе п'ясы ў асяцяў Пучышчына, які напісаў рэформы 1861 г. пераход у вёску Сірыль. Цяпер ён Панажэў быў п'ясы п'ясы, які ў гэты час жыў у вёсцы Парнасе. У гэты час ён быў п'ясы п'ясы, які ў гэты час жыў у вёсцы Парнасе.

Ці знаў хто, братцы, з нас Тараса, у палігоўшчынах што быў? На Пучышчыне, у Панажэў, ён там і ладзі бацька жыў.

ГІСТОРЫЯ АДНОЙ КАРЦІНЫ

Карціна В. Верашчагіна «Асада Троіца-Сергіева манастыра», якая з'яўляецца адной з асаблівых перадавічых дзельных твораў, была выдана ў Мінскай мастацкай галерэі ў 1960 годзе. Гэта карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя. Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя.

Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя. Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя.

Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя. Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя.

Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя. Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя.

Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя. Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя.

Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя. Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя.

Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя. Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя.

Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя. Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя.

Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя. Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя.

Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя. Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя.

Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя. Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя.

Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя. Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя.

Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя. Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя.

Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя. Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя.

Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя. Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя.

Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя. Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя.

Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя. Карціна была напісана В. Верашчагіным у 90-х гадах мінулага стагоддзя.

ПЕСНІ, ЯКІ СПЯВАЛІ ПАРТЫЗАНЫ

Мужнае пачатнае слова партызан, нараджанае на прывалы і ў кароткіх мінутах заціхання п'ясы, — вось змест зборніка «Партызанскія песні». Гэтую кнігу, падрыхтаваную Інстытутам мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору, выдала выдавецтва Акадэміі навук БССР.

За апошнія некалькі год навуковыя работнікі сабралі і класіфікавалі некалькі тысяч твораў народнага мелітаў — песень, вершаў, частушак, казак, маршаў, прыказак, прымавак, паданьняў, легенд, узораў сатыры і гумару. Вучоныя алабодзілі для кнігі ўсе найбольш каштоўныя, што стварыў народ у дні цяжкай барацьбы з фашызмам. У зборніку выкарыстаны матэрыялы навуковых экспедыцый, запісы песень, зробленыя партызанамі і збіральнікамі фальклору. Немала цікавага было знойдзена ў падполных і партызанскіх газетах, рукапісных і машынапісаных зборніках, альманахах, дзённіках, запісных кніжках і іншых дакументах ваенных гадоў, якія захаваліся. Былі шматлікія народнае творчасці, якія захоўваліся ў Беларусіх дзяржаўных музеях і гісторыі Валдайскай Адынай вайны, партыйным архіве пры ЦК КПБ, краязнаўчых музеях, дамах народнай творчасці і абласных архівах.

Народная пазія, што ўвайшла ў зборнік, — своеасаблівы гістарычны дакумент эпохі, які адлюстроўвае пачуцці, волю, думкі савецкіх людзей, якіх амаглі ў вайну і ў будзённыя дні вайны. Цэнтральнымі героямі фальклорных твораў з'яўляюцца воіны Савецкай Арміі і партызаны. У іх вобразе адлюстраваны важнейшыя ваенныя, палітычныя і міжнародныя падзеі. Асабліва поўна і ўсебакова паказаны формы і метады партызанскай барацьбы — разгром фашысцкіх гарнізонаў, штабаў, аэрадромаў, рэйкавая вайна.

Вершы, якія ўвайшлі ў асяця з раздзелаў, рысуюць карціну становішча савецкіх людзей і фашысцкай няволі, іх негуманітарныя жорсткасці. З хваляваннем чытаючы лірычныя вершы. Песні «Над Вяронаў-Ракотай, над далінай», «То не хмары навісі над краем», «Падарынікі ідуць стужкай», «Пад сцягам Леніна», «Іх было трыццаць і многа іншых якія спяваліся ў партызанскіх атрадах і партызанскіх зонах, напоўнены бальдзёрамі і адвадай, у іх гучыць заклік да барацьбы і вера ў перамогу над ворагам.

Некаторыя песні прысвечаны Канстанціну Заслонову, Шыгану Бумажкову. У зборніку ўвайшлі таксама песні пра Азёсу, Севастопаль, Ленінград, Сталінград, вершы аб мужнасці абаронцаў Брэсцкай крэпасці, герояў славацкага Лаўскага бою, герояў бою за Краснае.

У гэты дзень на экраны рэспублікі таксама адзначалася дванадцатая гадавіна з дня аб'яўлення Кітайскай Народнай Рэспублікі. На момант гадзіннік і савецкіх кінаапаратаў у гэты дзень арганізаван паказ кінатэатральнага фільма «Смелы, як тыгэр», «Аповесць аб вёсцы Дзюна», «Песні п'ясы п'ясы», «Крампа пана Ліна», «Чырвоны ўраган», «Сестры на лядзе», «Хлопцы нашай вёскі», «Таямная разведка», «Вялікі паход», «Марская душа», «Безымяны востраў», «Подзвіг рулявога» і інш.

У гэты дзень на экраны рэспублікі таксама адзначалася дванадцатая гадавіна з дня аб'яўлення Кітайскай Народнай Рэспублікі. На момант гадзіннік і савецкіх кінаапаратаў у гэты дзень арганізаван паказ кінатэатральнага фільма «Смелы, як тыгэр», «Аповесць аб вёсцы Дзюна», «Песні п'ясы п'ясы», «Крампа пана Ліна», «Чырвоны ўраган», «Сестры на лядзе», «Хлопцы нашай вёскі», «Таямная разведка», «Вялікі паход», «Марская душа», «Безымяны востраў», «Подзвіг рулявога» і інш.

ПАКАЗ КІТАЙСКИХ ФІЛЬМАЎ

У гэты дзень на экраны рэспублікі таксама адзначалася дванадцатая гадавіна з дня аб'яўлення Кітайскай Народнай Рэспублікі. На момант гадзіннік і савецкіх кінаапаратаў у гэты дзень арганізаван паказ кінатэатральнага фільма «Смелы, як тыгэр», «Аповесць аб вёсцы Дзюна», «Песні п'ясы п'ясы», «Крампа пана Ліна», «Чырвоны ўраган», «Сестры на лядзе», «Хлопцы нашай вёскі», «Таямная разведка», «Вялікі паход», «Марская душа», «Безымяны востраў», «Подзвіг рулявога» і інш.

У гэты дзень на экраны рэспублікі таксама адзначалася дванадцатая гадавіна з дня аб'яўлення Кітайскай Народнай Рэспублікі. На момант гадзіннік і савецкіх кінаапаратаў у гэты дзень арганізаван паказ кінатэатральнага фільма «Смелы, як тыгэр», «Аповесць аб вёсцы Дзюна», «Песні п'ясы п'ясы», «Крампа пана Ліна», «Чырвоны ўраган», «Сестры на лядзе», «Хлопцы нашай вёскі», «Таямная разведка», «Вялікі паход», «Марская душа», «Безымяны востраў», «Подзвіг рулявога» і інш.

У гэты дзень на экраны рэспублікі таксама адзначалася дванадцатая гадавіна з дня аб'яўлення Кітайскай Народнай Рэспублікі. На момант гадзіннік і савецкіх кінаапаратаў у гэты дзень арганізаван паказ кінатэатральнага фільма «Смелы, як тыгэр», «Аповесць аб вёсцы Дзюна», «Песні п'ясы п'ясы», «Крампа пана Ліна», «Чырвоны ўраган», «Сестры на лядзе», «Хлопцы нашай вёскі», «Таямная разведка», «Вялікі паход», «Марская душа», «Безымяны востраў», «Подзвіг рулявога» і інш.

У гэты дзень на экраны рэспублікі таксама адзначалася дванадцатая гадавіна з дня аб'яўлення Кітайскай Народнай Рэспублікі. На момант гадзіннік і савецкіх кінаапаратаў у гэты дзень арганізаван паказ кінатэатральнага фільма «Смелы, як тыгэр», «Аповесць аб вёсцы Дзюна», «Песні п'ясы п'ясы», «Крампа пана Ліна», «Чырвоны ўраган», «Сестры на лядзе», «Хлопцы нашай вёскі», «Таямная разведка», «Вялікі паход», «Марская душа», «Безымяны востраў», «Подзвіг рулявога» і інш.

У гэты дзень на экраны рэспублікі таксама адзначалася дванадцатая гадавіна з дня аб'яўлення Кітайскай Народнай Рэспублікі. На момант гадзіннік і савецкіх кінаапаратаў у гэты дзень арганізаван паказ кінатэатральнага фільма «Смелы, як тыгэр», «Аповесць аб вёсцы Дзюна», «Песні п'ясы п'ясы», «Крампа пана Ліна», «Чырвоны ўраган», «Сестры на лядзе», «Хлопцы нашай вёскі», «Таямная разведка», «Вялікі паход», «Марская душа», «Безымяны востраў», «Подзвіг рулявога» і інш.

У гэты дзень на экраны рэспублікі таксама адзначалася дванадцатая гадавіна з дня аб'яўлення Кітайскай Народнай Рэспублікі. На момант гадзіннік і савецкіх кінаапаратаў у гэты дзень арганізаван паказ кінатэатральнага фільма «Смелы, як тыгэр», «Аповесць аб вёсцы Дзюна», «Песні п'ясы п'ясы», «Крампа пана Ліна», «Чырвоны ўраган», «Сестры на лядзе», «Хлопцы нашай вёскі», «Таямная разведка», «Вялікі паход», «Марская душа», «Безымяны востраў», «Подзвіг рулявога» і інш.

У гэты дзень на экраны рэспублікі таксама адзначалася дванадцатая гадавіна з дня аб'яўлення Кітайскай Народнай Рэспублікі. На момант гадзіннік і савецкіх кінаапаратаў у гэты дзень арганізаван паказ кінатэатральнага фільма «Смелы, як тыгэр», «Аповесць аб вёсцы Дзюна», «Песні п'ясы п'ясы», «Крампа пана Ліна», «Чырвоны ўраган», «Сестры на лядзе», «Хлопцы нашай вёскі», «Таямная разведка», «Вялікі паход», «Марская душа», «Безымяны востраў», «Подзвіг рулявога» і інш.

НА ГАСТРОЛЯХ У МІНСКУ

У Мінску адбыліся канцэрты лаўрата міжнароднага конкурсу піяніста Уладзіміра Ашэнэзі і групы артыстаў эстрады Украінскай ССР з удзелам лаўрата Украінскага конкурсу эстрады Аляксея Срыбнага.

У Мінску адбыліся канцэрты лаўрата міжнароднага конкурсу піяніста Уладзіміра Ашэнэзі і групы артыстаў эстрады Украінскай ССР з удзелам лаўрата Украінскага конкурсу эстрады Аляксея Срыбнага.

У Мінску адбыліся канцэрты лаўрата міжнароднага конкурсу піяніста Уладзіміра Ашэнэзі і групы артыстаў эстрады Украінскай ССР з удзелам лаўрата Украінскага конкурсу эстрады Аляксея Срыбнага.

У Мінску адбыліся канцэрты лаўрата міжнароднага конкурсу піяніста Уладзіміра Ашэнэзі і групы артыстаў эстрады Украінскай ССР з удзелам лаўрата Украінскага конкурсу эстрады Аляксея Срыбнага.

У Мінску адбыліся канцэрты лаўрата міжнароднага конкурсу піяніста Уладзіміра Ашэнэзі і групы артыстаў эстрады Украінскай ССР з удзелам лаўрата Украінскага конкурсу эстрады Аляксея Срыбнага.

У Мінску адбыліся канцэрты лаўрата міжнароднага конкурсу піяніста Уладзіміра Ашэнэзі і групы артыстаў эстрады Украінскай ССР з удзелам лаўрата Украінскага конкурсу эстрады Аляксея Срыбнага.

У Мінску адбыліся канцэрты лаўрата міжнароднага конкурсу піяніста Уладзіміра Ашэнэзі і групы артыстаў эстрады Украінскай ССР з удзелам лаўрата Украінскага конкурсу эстрады Аляксея Срыбнага.

У Мінску адбыліся канцэрты лаўрата міжнароднага конкурсу піяніста Уладзіміра Ашэнэзі і групы артыстаў эстрады Украінскай ССР з удзелам лаўрата Украінскага конкурсу эстрады Аляксея Срыбнага.

У Мінску адбыліся канцэрты лаўрата міжнароднага конкурсу піяніста Уладзіміра Ашэнэзі і групы артыстаў эстрады Украінскай ССР з удзелам лаўрата Украінскага конкурсу эстрады Аляксея Срыбнага.

У Мінску адбыліся канцэрты лаўрата міжнароднага конкурсу піяніста Уладзіміра Ашэнэзі і групы артыстаў эстрады Украінскай ССР з удзелам лаўрата Украінскага конкурсу эстрады Аляксея Срыбнага.

У Мінску адбыліся канцэрты лаўрата міжнароднага конкурсу піяніста Уладзіміра Ашэнэзі і групы артыстаў эстрады Украінскай ССР з удзелам лаўрата Украінскага конкурсу эстрады Аляксея Срыбнага.

У Мінску адбыліся канцэрты лаўрата міжнароднага конкурсу піяніста Уладзіміра Ашэнэзі і групы артыстаў эстрады Украінскай ССР з удзелам лаўрата Украінскага конкурсу эстрады Аляксея Срыбнага.

У Мінску адбыліся канцэрты лаўрата міжнароднага конкурсу піяніста Уладзіміра Ашэнэзі і групы артыстаў эстрады Украінскай ССР з удзелам лаўрата Украінскага конкурсу эстрады Аляксея Срыбнага.

У Мінску адбыліся канцэрты лаўрата міжнароднага конкурсу піяніста Уладзіміра Ашэнэзі і групы артыстаў эстрады Украінскай ССР з удзелам лаўрата Украінскага конкурсу эстрады Аляксея Срыбнага.

У Мінску адбыліся канцэрты лаўрата міжнароднага конкурсу піяніста Уладзіміра Ашэнэзі і групы артыстаў эстрады Украінскай ССР з удзелам лаўрата Украінскага конкурсу эстрады Аляксея Срыбнага.